

Кеше тормышы ул туган, яшәгән авыл тарихына да барып тоташа бит. Авыл йозен кешеләр билгели. Авылнын топ байлыгы да анын тырыш, унган, эчкерсез кешеләре. Ләмберә районы Кривозерье - Кырви авылы халкы борынгыдан эш соючән нәм нонәрле, унган булулары белән аерылып торган. Шундыйларнын берсе Назия Ибраһим кызы Муратова да.

Ул 1945нче елнын беренче мартында Ләмберә районы Кривозерье авылында Ибраһим Алим улы белән Альфия Арифулла кызынын күп балалы гаиләсендә доньяга килә. Жиде балаларына тиешле тәрбия бирү очен күп тырыша әти-әниләре, чонки бу бит Боек Ватан сугышыннан сонгы илне аякка бастырган еллар. - Әтием безнен очен бик тырышты. Күрше авылга барса – валенка басучыны ойгә алып килеп, барыбызга да киез итек бастырта иде. Базарга барса – кәжә яркаларын алып килеп, итле аш белән сыйлады. Тимер юлда эшләгәндә, коне-тоне дежур торган чакларда, остендәге киemenә хәтта боз тунган була торган иде әтиемнен, - дип хәтирәләрен янартты әнгәмәдәшем. Балачактан тырышлыгы әти-әнисеннен күчкән Назиягә дә. Авылы мәктәбендә тырышып укый, жәмгыять эшләрендә дә актив катнаша, спорт белән кызыксына. Тик йогерү белән генә калмый, торле ярышларда призы урыннар алып килә. Мордовиядә беренчеләрне алгач, Краснодар, Чечня нәм башка жирләрдә үткән ярышларда лаеклы оченче урыннар нәрвакыт анын булган.

Кырви мәктәбен тәмамлагач, 7 балалы гаиләдә вузга барырга момкинлек булмаган. Әтисе Ибраһим: «Училищега гына кызым урнаш, анда 27 сум стипендия дә бирәләр», - дигән. Әтисе кушканча, Назия училищега (ФЗУга) урнаша. Практикага – «Саранский инструментальный завод»ка, ә укуны тәмамлагач «Электровыпрямитель» заводынын 2 цехына эшкә юллаганнар. Практикага беренче тапкыр килгәч, Ибраһим кызы Назия заводтагы ир-ат кына жинә торган фрезер станогын күрәп елап жибәргән. Аларны кабул иткән Виктор абый Дорофеев, яшә кызчыкнын елаганын күрәп: «Потерпи, Надя, учиться только три месяца осталось. Вот скоро новый цех откроется: я тебя пристрою». Ә чынлыкта, язма героeбыз фрезер станогы артында ун ел тырышып хезмәт иткән. Тырышлыгын күрәп ана мастеры Харис абый Батеряков торле яклап ярдәм иткән. Чынлылыкны яраткан Назияне табельныйга да куйган, кладовщик булып та калдыра

булган.

Назия Ибраһим кызы Муратова – эш кешесе. Ул тормышын алга жибөрү очен хезмэт куя, кечкенә генә үзгәрешкә дә соенеп яши. Бу вакыт ул кияүдә була, Роберт улы белән тормыш иптәшен, Харис Хәсән улын, оч ел армиядән котеп яшиләр. Ире армиядән кайткач, птицефабрикага шофер булып эшкә урнаша һәм анда тырышып хезмэт итә. Яшәв хәле яхшыра. Аннары Румины, Эльвирасы туа.

Өйткәнәбезчә, нәрбер кешенен тормышы - үзе бер тарих. Кырви авылынын бер ягыннан тимер юл үткәнгә, халыкнын бер олаше тимер юлда эшләгән. Бу юлны якташ язучыбыз Шәриф Камал да тозешкән (дамба ясар очен тупрак ташыган). Шулай, Назия Ибраһим кызы Муратова тимер юл кассасында кассир булып утыз ел эшли, пенсиягә чыккач та эшләп ала язма герообыз. Ул эшләгән вакытларда поездларга билетлар алу проблемасы бар иде, чонки бу станциядән үткән поездларнын саны да аз, еш үтми дә иделәр. Тагы тирә-як авыллары, район халкы да шул тукталыштан поездларга утырып торле якларга йоргәннәр. Шуна да Назия апа, булдыра алган кадәр еш авылдашларына билет алып бирә торган булган; ярдәм сорап килүчене бер тапкыр да кайтармаган, халкы очен тырышкан. Бу урында шуны да өйтәсе килә, Назия апа барлык күршеләре белән гомере бие яхшы дустанә монәсәбәттә яши, нәрвакытта да коченнән килгәнчә ярдәм итәргә тырыша. Бүген дә шул яшәв принцибына тугры булып, хәленнән килгән кадәр кешеләргә ярдәм итәргә тырыша.

Тынгысыз жанлы, туганнарынын, туган жиренен, авылдашларынын кадерең белеп яшәвчә Назия Ибраһим кызы спортта гына түгел, ө торле яктан актив кеше. Тимер юл кассасында эшләв барышында ул Рузаевкада ревкомиссия составында тора, озак еллар профком председателе була, товарищеский судта заседатель булып та хезмэт итәргә туры килә ана. Авыл халкы да хормөт итә Ибраһим кызы Назияне. Авылында, районында үткән торле-торле чараларга да чакыралар, аларда катнаша. Күчтәнәчкә алкасын, пахлавасын пешереп алып бара. Сабантуйларга да пешерә. Ө бакыйлыкка күчкән тормыш иптәше Харис абыйсыз Кырвида бернинди кода да, бәйрәм дә үтмәгән, чонки ул гармунын оздереп, жанга рәхәт бирә торган милли моннарыбызны, рус телендә жырланган жырларны уйнаткан.

Назия Ибраһим кызы Муратова кайнаңасы белән бергә егерме елдан артык яшәгән. Ө үзе улы Румин, килене Садия Тахир кызы кадр-хормөтендә утыз елга якын бергәләп яшиләр. Алар белән бергә булудан бик тө канәгать һәм рәхмәтле язма герообыз. Килене Садия Тахир кызы Кривозерье мәктәбенен унышлы башлангыч сыйныф укытучысы, мәктәп завучы. Өлегә Назия Ибраһим кызынын 7 оныгы, 4 оныкчыгы аны шатландыра. Оныклары да нәрвакыт өнекайларынын хәлен сорашып, күчтәнәчләр ташып торалар. Ул дини йолаларыбыз кушканча дога кылып доньяларга - тынычлык, илгә - байлык, авылы халкына һәм якыннарына саулык тели.

Наилә НАСЫРОВА